

УДК 811.133.1:81'367.7

**ТИПИ ЗАГАЛЬНОПИТАЛЬНИХ ВИСЛОВЛЕНЬ
З ПРЕДИКАТИВНИМ ТА АРГУМЕНТАТИВНИМ ЗАПЕРЕЧЕННЯМ
(на матеріалі сучасної французької мови)**

І.В. Хожайж (Харків)

У статті розглядаються типи загальнопитальних конструкцій з предикативним та аргументативним запереченням з різним рівнем когнітивного дефіциту мовця та вивчаються їхні структурні, семантико-прагматичні та когнітивні особливості. Визначаються функції прагматичних операторів, що виконують роль поляризаторів, які обумовлюють зміну комунікативної перспективи загальних власне- і невластне-питальних висловлень, орієнтуючи їх на позитивну або негативну відповідь адресата.

Ключові слова: аргументативне заперечення, власне-питальне висловлення, загальнопитальне висловлення, невластне-питальне висловлення, предикативне заперечення.

Хожайж І.В. Типы общевопросительных высказываний с предикативным и аргументативным отрицанием (на материале современного французского языка). В статье рассматриваются типы общевопросительных конструкций с предикативным и аргументативным отрицанием с разным уровнем когнитивного дефицита говорящего и изучаются их структурные, семантико-прагматические и когнитивные особенности. Определяются функции прагматических операторов, играющих роль поляризаторов, обуславливающих изменение коммуникативной перспективы общих собственно- и несобственно-вопросительных высказываний, ориентируя их на положительный или отрицательный ответ адресата.

Ключевые слова: аргументативное отрицание, несобственно-вопросительное высказывание, общевопросительное высказывание, предикативное отрицание, собственно-вопросительное высказывание.

Hojeij I.V. Types of total questions with predicative and argumentative negation (on the material of the modern French language). This paper is focuses on the studies of types of general questions with predicative and argumentative negation with different level of cognitive deficit of the speaker and of their structural, semantic, pragmatic and cognitive particularities. They determine functions of pragmatic operators, playing a role of polarisators conditioning the change of communicative perspective of general interrogative and semi- interrogative utterances orienting them to a positive or negative answer of the addressee.

Key words: argumentative negation, improper interrogative utterance, predicative negation, proper interrogative utterance, total question.

Об'єктом дослідження є загальнопитальні висловлення сучасної французької художньої прози.

Предмет аналізу – типи загальнопитальних висловлень з предикативним та аргументативним запереченням у французькому художньому дискурсі.

Метою дослідження є вивчення комунікативної перспективи різних типів заперечних загальнопитальних конструкцій.

Матеріалом аналізу слугують приклади заперечних загальнопитальних висловлень сучасної французької художньої прози.

Актуальність роботи обумовлена необхідністю розкриття природи заперечних загальнопитальних висловлень (ЗПВ) як трьохфазової діалектичної мовно-мовленнєвої одиниці та підсилюється відсутністю повної типології ЗПВ з точки зору синтактики, семантики і прагматики.

У питальному висловленні заперечення виконує особливу функцію, що відрізняється від його функціональних властивостей в декларативних та імперативних висловленнях. Воно слугує, головним чином, прагматичним дериваціям, що характеризують діалогічну інтеракцію. Деякі лінгвісти вказують на “очевидну спорідненість між запереченням і питальністю, оскільки обидва представляють другий крок судження відносно ствердження. Питання є аргументативно орієнтованим у тому ж напрямку, що й заперечення” [5, с. 2]. Така точка зору ґрунтується на гійомівському підході до вивчення питання [1, с. 164], згідно з яким мовленнєві значення ЗПВ пояснюються орієнтуючись на одну з потенційних полярностей відповіді згідно з їхнім поетапним “усвідомленням” адресантом. Питання поділяє із запереченням тетичний (неасертивний) аспект: воно надає висловленню характеру потенційної негативності. Амбівалентне усвідомлення на першому етапі породжує «неорієнтовані» питання. Пізніше усвідомлення орієнтує питання із запереченням у позитивному напрямку. Внаслідок цього утворюються питально-заперечні ЗПВ, що вживаються як в їхній первинній (предикативній) функції (спрямування на заперечну відповідь), так і у вторинній (полемічне, або аргументативне заперечення). Таким чином, заперечення “може виступати у якості конвенціональної іллокутивної деривації, що позбавляє питання нейтральної функції запиту підтвердження” [9, с. 79].

Французький вчений Б. Кальбо відносить перший тип питань до конструкцій з внутрішнім запереченням (з дескриптивним запереченням компоненту), а другий тип – до питань із зовнішнім запереченням, тобто із запереченням усього висловлення [3, с. 53], що вимагає екстеріоризації заперечних часток *ne* і *pas* для поверхневої функції маркування.

Внутрішнє заперечення характеризує власне-питальну орієнтовану та неорієнтовану інтонаційну і перифрастичну (зі зворотом *est-ce que*) конструкцію, а зовнішнє – невласне-питальну інверсивну структуру, що використовується мовцем не стільки для здійснення запиту інформації, скільки для отримання згоди (або незгоди) співрозмовника щодо певного факту. В останньому випадку питання є аргументативним, і разом із запереченням

характеризується значенням ствердження, наприклад:

- (1) *Vous n'aimez pas Lizbeth?* (F. Vargas)
- (2) *N'avez-vous pas un assistant, un jeune ornithologue qui pourrait mener cette enquête?* (J.-C. Grangé)

Перше ЗПВ з фокалізованим предикатом становить біполярну (неорієнтовану) конструкцію з внутрішнім запереченням. Друге питання з позитивною пропозицією (мислимим змістом висловлення) *Vous n'avez-vous pas un assistant...*, характеризується аргументативним запереченням *all-focus* [6, с. 8], тобто фокалізацією усього висловлення, і іллокутивним спрямуванням на стверджувальну відповідь.

Інтонаційні питально-заперечні конструкції (з предикативним запереченням) можуть бути біполярними або орієнтованими на позитивну чи негативну відповідь. У таких питаннях значно частіше використовуються різноманітні маркери орієнтованості різної природи. Інверсивні ЗПВ (з аргументативним запереченням) майже виключно інтерпретуються як питання *Confirm-oui*. Стосовно перифрастичних заперечних структур, у більшості випадків такі конструкції потребують відповіді *Confirm-oui*, але вони можуть містити елементи, що спрямовують їхню іллокутивну силу на заперечну відповідь (*Confirm-non*). Заперечні риторичні питання завжди спрямовані на позитивну відповідь уявного або реального адресата.

- (3) *Vous n'avez pas lu Pouchkine?* (H. Troyat)
- (4) *Tu ne vas pas me dénoncer?* (San-Antonio)
- (5) *Kate, n'as-tu pas l'impression qu'on nous surveille?* (I. Allende)
- (6) *Les larmes de la déesse ne déclenchent-elles pas la crue?* (Ch. Jacq)

Наведені питально-заперечні конструкції ілюструють іллокутивну спрямованість різних структурних типів ЗПВ: приклад (3) є неорієнтованим власне-питальним ЗПВ з внутрішнім запереченням (з фокалізованим предикатом), що припускає альтернативу відповідей: *oui* або *non*. Друге власне-питальне ЗПВ (приклад 4) орієнтується на ймовірну негативну відповідь адресата. У прикладі (5) спостерігається аргументативне (зовнішнє) заперечення з позитивною пресупозицією (*Tu as l'impression que...*), тобто з іллокутивною спря-

мованістю *Confirm-oui*. Останнє ЗПВ є прикладом питально-заперечного риторичного висловлення з позитивною пропозицією (*Les larmes de la déesse déclenchent la crue*), тобто орієнтованого на стверджувальну відповідь співрозмовника.

При вивченні впливу заперечення на можливу орієнтацію загальнопитальних висловлень А. Борільо і А.М. Діллер зазначають, що опозиції в орієнтації питання пов'язані з характеристиками додатку у межах заперечення. Вчені констатують, наприклад, толерантність *du* та *de* у випадку з означеним артиклем, конкуренцію позитивних і негативних неозначених займенників (*quelqu'un/personne*) та деяких полярних прислівників (*encore, aussi, jamais, assez, peu* тощо). Відмічені варіації призвели лінгвістів до формулювання гіпотези аргументативного застосування заперечення у ЗПВ *Confirm-oui*, оскільки у таких конструкціях заперечення додається до складної, властивої їм модальності питання [2, с. 34; 5, с. 117].

Висновки, зроблені стосовно комунікативної перспективи ЗПВ з предикативним (внутрішнім) і аргументативним (зовнішнім) запереченням, дозволяють виділити такі типи заперечних ЗПВ:

1. Власне-питальні (з предикативним запереченням) біполярні конструкції, що потребують відповіді *Confirm-oui* або *Confirm-non* у певній комунікативній ситуації:

(7) *Vous ne prenez pas de bière?* (B. Vian)

Подана неорієнтована питально-заперечна конструкція вживається мовцем для поповнення когнітивного дефіциту, тобто становить запит інформації, що передбачає два варіанти відповіді (*oui* або *non*).

2. Контекстуальні ЗПВ, або орієнтовані власне-питальні ЗПВ «другої інстанції» [3, с. 58]. Такі запитання ще раз ставлять під сумнів останнє ствердження. Заперечення у цих ЗПВ має контекстну зумовленість, що детермінує їхню іллокутивну спрямованість:

(8) – *Personne n'oserait me gifler.*

– *Personne?* (A. Chedid)

Цей приклад становить власне-питальну заперечну конструкцію, контекстуально орієнтовану на підтвердження сумніву адресата з приводу інформації, поданої його співрозмовником.

3. Невласне-питальні конструкції (з аргументативним запереченням), що спрямовані на відповідь *Confirm-oui*:

(9) *N'est-elle pas trop fragile?* (Franck&Vautrin)

Наведена питально-декларативна конструкція містить позитивну пропозицію (*Elle est trop fragile*), що визначає її ілокутивне спрямування на стверджувальну відповідь.

Серед невластиво-питальних заперечних ЗПВ виділяються риторичні структури, що завжди характеризуються аргументативним запереченням з фокалізацією усього висловлення:

(10) *Agir comme ils allaient le faire n'était-ce pas se comporter en ennemis?* (Frison-Roche)

У цьому прикладі риторичного ЗПВ зі стверджувальною пропозицією (*C'était se comporter en ennemis*), спрямованого на реального або уявного співрозмовника, спостерігається позитивна орієнтація іллокутивної сили.

4. Поляризовані (розчленовані) ЗПВ [4, с. 112], або власне-питальні і невластиво-питальні конструкції з різноманітними формами заперечення у вигляді номінальних і прикметникових заміників (*personne, rien, aucun*, тощо), що конкурують між собою у межах питального висловлення (*pas quelqu'un* у протилежність *personne*, тобто без або з «негативною атракцією, або поляризацією»). Учені Ж. Шентук і К. Уайз вбачають у негативному притяганні вираження більшого контролю з боку мовця, що дозволяє йому підсилити об'єктивний характер висловленого їм заперечення [8, с. 551].

Так, якщо порівняти власне-питальні висловлення: (11) *Vous n'avez aperçu personne qui correspond à ce qu'on cherche?* (F. Vargas) і *Vous n'avez pas aperçu quelqu'un qui correspond à ce qu'on cherche?*

у першій конструкції спостерігається більш категоричне судження, що спрямовує співрозмовника на негативну відповідь, тоді як друге ЗПВ є біполярним питанням.

ЗПВ з негативною атракцією, що містять заперечні займенники *aucun, personne, rien, plus* можуть становити власне-питальні і невластиво-питальні конструкції з різними комунікативними функціями заміників:

(12) *Et depuis tu n'as reçu aucune nouvelle?*

(J.-C. Grangé)

- (13) *Le chef n'a-t-il donné aucune indication?*
(Ch. Jacq)
- (14) *Tu n'as rien ressenti, Mathilde?* (M. Levy)
- (15) *Ne renies-tu rien?* (Ch. Jacq)

У першому власне-питальному ЗПВ з предикативним запереченням займенник *aucun* виконує властиву йому заперечну функцію, тоді як у прикладі (13) з аргументативним запереченням, тобто з позитивною пропозицією, він не має свого заперечного значення, а є синонімічним займеннику без негативної поляризації *quelque* (*Le chef a donné quelque indication*). У власне-питальному біполярному ЗПВ (приклад 14) займенник *rien* виконує свою основну комунікативну функцію заперечення, тоді як у прикладі (15) з аргументативним запереченням та з орієнтацію *Confirm-oui* пресупозиція має такий вигляд: *Tu renies quelque chose*.

Дуже цікавими видаються питальні конструкції з сильним запереченням *jamais*, що виконує функцію стверджувального прислівника не тільки в питально-заперечних конструкціях, але й у позитивних ЗПВ, наприклад:

- (16) *Tu n'es jamais triste?* (A. Kristof)
- (17) *N'avait-il donc jamais un retour de gaieté, d'enthousiasme?* (H. Troyat)
- (18) *As-tu jamais aimé un autre homme?*
(Franck&Vautrin)

Перше ЗПВ становить приклад неорієнтованого питання з предикативним запереченням, що потребує відповіді «oui» або «non». У другій (питання з аргументативним запереченням) і третій (власне-питальне неорієнтоване позитивне висловлення) конструкціях комунікативна функція *jamais* є аналогічною функції лексеми *un jour* (*Donc, il avait un jour un retour de gaieté, d'enthousiasme*) та (*Tu as un jour aimé un autre homme ou non?*).

Отже, для ЗПВ із поляризацією зі словами, що мають негативні семи *personne, rien, aucun, jamais, plus*, і навіть *non plus*, що легко втрачають свій заперечний характер, позитивна інтерпретація залишається можливою, оскільки вона виходить за межі досяжності заперечення *pas*. Їх використання зумовлене контекстом та інтенцією мовця.

З іншого боку, лексеми *nul, pas un, point, guère, nullement, aucunement* доречно визначити як ті, що не піддаються впливу, та є несумісними з *pas*.

Вони можуть уживатись лише у ЗПВ з предикативним запереченням. Їхня присутність надає таким структурам орієнтації *Confirm-non* та створює умови неможливості появи інверсивних конструкцій:

- (19) *Ils ne veulent point que tu viennes ce week-end pour leur repas en famille?* (B. Kehrer)

У наведеному орієнтованому ЗПВ з предикативним запереченням спостерігається негативне спрямування завдяки вживанню «сильного» заперечення *point*, що унеможливує інверсивну побудову цього питання.

У деяких розчленованих ЗПВ наявні лексеми позитивної полярності, серед яких *un peu, aussi, une fois, faire mieux, valoir mieux, aimer mieux* тощо, що є несумісними із запереченням у ствердженні:

- (20) *Ne valait-il mieux l'affronter?* (Frison-Roche)

Лексема позитивної полярності *valoir mieux* вживається мовцем у цій конструкції з аргументативним запереченням (питально-декларативному ЗПВ: *Il valait mieux l'affronter*) для спрямування співрозмовника на позитивну відповідь.

Серед лекем позитивної полярності виділяються також негативізуючі варіанти неозначеного і часткового артиклів: *un, une, des, du, de l', de la*. Стосовно таких артиклів граматисти зазначають, що заперечення не завжди веде за собою скорочення артикля до *de* (вводячи додаток у вигляді номінальної синтагми або послідовність безособових форм дієслова):

- (21) *Il n'à pas fait du théâtre à cette époque-là?*
(F. Vargas)

У поданому прикладі *du* вживається у негативному контексті, оскільки мовець має сумніви щодо театральної діяльності персонажа, про якого йдеться у бесіді. Отже, ЗПВ такого типу контекстуально інтерпретується співрозмовником. Тут можна провести аналогію з прагматичним використанням англійських прислівників *some* та *any*, описаним Ж. Лічем [7, с. 415]. Позитивний частковий артикль *du*, наводячи опосередковано на думку про можливість позитивної відповіді, пом'якшував би соціально зневажливий відтінок, що отримувало б ЗПВ *Confirm-oui* у протилежному випадку.

В іншій поляризованій парі *aussi–non plus* перший прагматичний оператор становить прислівник позитивної полярності, тоді як другий спрямовує

питання, як уже зазначалося, на негативну відповідь. Якщо порівняти (22) *Est-ce qu'il ne faisait pas, lui aussi, un effort considérable pour ne plus aller passer ses journées à guetter?* (В. Clavel) і (23) *Vous n'avez pas d'enfants non plus?* (Ch. Arnothy), у першому власне-питальному ЗПВ з предикативним запереченням наявний рідкий випадок “низхідного” [3, с. 65] заперечення, підсиленого прислівником з негативною атракцією *plus*. Другий приклад власне-питальної конструкції спрямований на негативну відповідь адресата через вживання елементу негативної полярності *non plus*.

5. Обмежені ЗПВ, або орієнтовані власне-питальні і невласне-питальні висловлення, що підлягають обмеженню такими прислівниками: *pas très, pas tellement, pas beaucoup, pas assez, pas trop, pas encore/toujours* (що не треба плутати з *toujours pas*) тощо. У таких конструкціях заперечення детермінує певним чином прислівниковий модифікатор (або квантифікатор). Отже, воно виконує операційну роль та користується усім спектром своїх семантико-прагматичних і синтаксичних властивостей, що сприяє орієнтації на негативну відповідь власне-питальних конструкцій та на позитивну невласне-питальних ЗПВ:

(24) *Elle ne sait pas encore?* (Т. Jonquet)

(25) *Ne vous ai-je pas toujours payée?*

(Ch. Jacq, LD, 326)

Перша питальна конструкція з маркером негативної полярності *pas encore* спрямована на негативну відповідь (*non*) адресата, друге орієнтоване ЗПВ з прагматичним маркером *pas toujours* – на позитивну (*si*).

6. Екзистенційні орієнтовані і неорієнтовані власне-питальні і невласне-питальні ЗПВ, що характеризуються присутністю екзистенційних маркерів (*il y a, c'est* тощо). Такі конструкції можуть бути як біполярними, так і орієнтованими на позитивну відповідь:

(26) *Il n'y a pas de moustiques ici?* (Ch. Arnothy)

(27) *N'y a-t-il pas un objet que vous pourriez brandir?* (Е.-Е. Schmitt)

Перший приклад становить конструкцію, що може бути спрямована як на позитивну, так і на негативну відповідь адресата. Друге ЗПВ є дуже цікавим прикладом, оскільки в ньому наявний не тільки екзистенційний маркер *il y a*, але й мар-

кер позитивної полярності, неозначений артикль *un*, що вживається у запереченні з метою орієнтації реципієнта інформації на відповідь *Confirm-oui*.

7. ЗПВ-перемикачі розповіді [3, с. 84], що можуть вживатися як у заперечній, так і стверджувальній формах. Йдеться, з одного боку, про запити інформації, що вимагають більш розгорнутої відповіді співрозмовника, ніж *oui* та *non* або їхніх семантичних еквівалентів, а з іншого, про питання, які припускають когнітивний дефіцит адресата, що дозволяє мовцю помінятися з ним ролями і надати більше інформації щодо стану речей. В обох типах питань-перемикачів спостерігається фіктивний когнітивний дефіцит мовця, що пов'язано з його комунікативною установкою. Однією з формальних (необов'язкових) ознак таких ЗПВ є наявність дієслів *savoir, se rappeler, croire* тощо, вжитих у другій особі. Головне дієслово цих конструкцій має фатичне значення:

(28) *Vous n'avez pas d'autres précisions?* (Ch. Jacq)

(29) *Alors, vous ne vous en souvenez plus?*

(D. Daeninckx)

У першому неорієнтованому власне-питальному ЗПВ автор звертається до співрозмовника з метою або отримати підтвердження висловленої пропозиції і додаткову інформацію з приводу існуючого стану речей, або детальне пояснення у випадку негативної відповіді. У другій ЗПВ автор спонукає адресата згадати щось важливе. У випадку отримання відповіді *Confirm-non* пропозиції, що міститься у ЗПВ, автор немов би поповнює свій фіктивний когнітивний дефіцит відповіддю на своє питання.

Перспективою роботи є побудова класифікації і комплексний аналіз комунікативної перспективи позитивних і заперечних ЗПВ з імпліцитним і експліцитним модусом у сучасному французькому художньому дискурсі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гийом Г. Принципы теоретической лингвистики / Г. Гийом ; общ. ред., послесловие и комментарии Л.М. Скрединой. – [изд. 2-е, испр.]. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 224 с.
2. Borillo A. La négation et l'orientation de la demande de confirmation / A. Borillo // Langue française. – P. : Larousse, 1979. – № 44. – P. 27–41.
3. Callebaut B. La négation en français contemporain. Une analyse pragmatique et discursive /

- B. Callebaut. – Palais der Academien, Brussel. – 1991. – № 137. – 196 p. 4. Cristea T. La structure de la phrase négative en français contemporain / T. Cristea. – Société roumaine de linguistique romane. – Bucarest, 1971. – V. 5. – P. 103–139. 5. Diller A.M. La pragmatique des questions et des réponses / A.M. Diller. – Tübingen : Narr. cop., 1984. – 162 p. 6. Lambrecht K. Information structure and sentence form / K. Lambrecht // Cambridge Studies in Linguistics. – Cambridge : Cambridge university Press, 1994. – № 71. – P. 1–8. 7. Leech G. Pragmatics and Conversational Rhetoric / G. Leech // Parret H., Sbisà, Marina, Verschueren J. (Eds.) Possibilities and Limitations of Pragmatics (Proceedings of the Conference on Pragmatics, Urbino, 1979), J. Benjamins, Amsterdam, 1981. – P. 413–441. 8. Sheintuch G. On the Pragmatic Unity of the Rules of NEG-Raising and NEG-Attraction / G. Sheintuch, K. Wise. – Papers from the 12-th Regional Meeting of the Chicago Linguistics Society, 1976. – P. 548–557. 9. Tutesku M. L'Argumentation. Introduction à l'étude du discours [Електронний ресурс] / M. Tutesku. – Universitatea din Bucuresti, 2003. – Режим доступу : <http://ebooks.Unibuc.ro/ils/MarianaTutescu-Argumentation/10.htm>
- ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ**
1. Vargas F. Pars vite et reviens tard / F. Vargas. – P. : Editions Magnard, 2006. – 400 p. 2. Grangé J.-Ch. Le vol des cigognes / J.-Ch. Grangé. – P. : Editions Albin Michel, 1994. – 378 p. 3. Troyat H. La gouvernante française / H. Troyat. – P. : Flammarion, 1989. – 187 p. 4. San-Antonio Céréales killer / San Antonio. – P. : Fleuve noir, 2001. – 210 p. 5. Allende I. La Cité des dieux sauvages / I. Allende. – P. : Editions Feryane Livres en gros caractères, 2003. – 473 p. 6. Jacq Ch. Pour l'amour de Philae / Ch. Jacq. – P. : Editions Grasset & Fasquelle, 1990. – 318 p. 7. Vian B. Vercoquin et le plançon / B. Vian. – P. : Editions Gallimard, 1947. – 189 p. 8. Chedid A. L'enfant multiple / A. Chedid. – P. : Flammarion, 1989. – 243 p. 9. Franck & Vautrin Boro s'en va-t-en guerre / Franck & Vautrin. – P. : Librairie Arthème Fayard, 2000. – 679 p. 10. Frison-Roche La dernière migration / Frison-Roche. – P. : B. Arthaud, 1975. – 328 p. 11. Vargas F. L'homme aux cercles bleus / F. Vargas. – P. : Editions Viviane Hamy, 1996. – 220 p. 12. Jacq Ch. La pierre de lumière, La femme sage / Ch. Jacq. – P. : XO Editions, 2000. – 486 p. 13. Levy M. Sept jours pour une éternité / M. Levy. – P. : Editions Robert Laffont, 2009. – 288 p. 14. Jacq Ch. La justice du vizir / Ch. Jacq. – P. : Librairie Plon, 1994. – 379 p. 15. Kristof A. La preuve / A. Kristof. – P. : Editions du Seuil, 1988. – 187 p. 16. Troyat H. Le mort saisit le vif / H. Troyat. – P. : France Loisirs, 1994. – 456 p. 17. Franck & Vautrin Les noces de Guernica / Franck & Vautrin. – P. : Librairie Arthème Fayard, 1994. – 637 p. 18. Kehrer B. Poudre d'Afrique / B. Kehrer. – P. : L'Harmattan, 2012. – 416 p. 19. Clavel B. Celui qui voulait boire le mer / B. Clavel – P. : Robert Laffont, 1983. – 348 p. 20. Arnothy Ch. La piste africaine / Ch. Arnothy. – P. : Edition du Club France Loisirs, 1997. – 501 p. 21. Jonquet T. Moloch / T. Jonquet. – P. : Editions Gallimard, 1998. – 427 p. 22. Jacq Ch. La loi du désert / Ch. Jacq. – P. : Librairie Plon, 1993. – 419 p. 23. Schmitt E.-E. Odette Toulemonde et autres histoires / E.-E. Schmitt. – P. : Editions Albin Michel, 2006. – 281 p. 24. Daeninckx D. Lumière noire / D. Daeninckx. – P. : Editions Gallimard, 1987 – 183 p.
- REFERENCES**
- Borillo, A. (1979). La négation et l'orientation de la demande de confirmation. *Langue française*, 44, 27-41.
- Callebaut, B. (1991). *La négation en français contemporain. Une analyse pragmatique et discursive*. Brussel: Palais der Academien.
- Cristea, T. (1971). La structure de la phrase négative en français contemporain. *Societăți roumaine de linguistique romane*, 5, 103–139.
- Diller, A.M. (1984). *La pragmatique des questions et des réponses*. Tübingen: Narr. cop.
- Gijom, G. (2004). *Principii teoreticești lingvistice – The principles of theoretical linguistics*. Moscow: Editorial URSS. (in Russian)
- Lambrecht, K. (1994). Information structure and sentence form. *Cambridge Studies in Linguistics*, 71, 1–23.
- Leech, G. (1979). Pragmatics and Conversational Rhetoric. *Possibilities and Limitations of Pragmatics*. Amsterdam: Benjamins, 413–441.
- Sheintuch, G. (1976). On the Pragmatic Unity of the Rules of NEG-Raising and NEG-Attraction. *Papers from the Regional Meeting of the Chicago Linguistics Society*, 12, 548–557.
- Tutesku, M. (2003). *L'Argumentation. Introduction à l'étude du discours*. Universitatea din Bucuresti. Available at: <http://ebooks.Unibuc.ro/ils/MarianaTutescu-Argumentation/10.htm>